

HANDLÄGGARE/ENHET
Enheten för internationella
frågor/Johan Hall/MS

DATUM
2017-04-10

DIARIENUMMER
20170021

ERT DATUM
2017-01-18

ER REFERENS
M2017/00026/Ee

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Via m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över Energikommisionens slutbetänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:2)

LO har beretts möjlighet att yttra sig över Energikommisionens slutbetänkande *Kraftsamling för framtidens energi* (SOU 2017:2) och vill framföra följande.

Sammanfattning

- LO delar Energikommisionens uppfattning att energipolitiken ska syfta till att skapa ett robust elsystem med hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser.
- LO är positiv till att Energikommisionen har nått en blocköverskridande överenskommelse.
- LO stödjer förslaget om att avveckla skatten på termisk effekt liksom att sänka fastighetsskatten på vattenkraft till 0,5 procent.
- LO delar uppfattningen att framtidens energi till 100 % bör bestå av förnybar energi men menar att ett sådant energisystem förutsätter stabila elleveranser till konkurrenskraftiga priser.
- LO anser att om kärnkraftsproducerad el är en förutsättning för stabila elleveranser efter år 2040 så kan inte en utbyggnad uteslutas.
- LO är positiv till förslag som möjliggör en ökning av den förnybara energin samt leder till energieffektiviseringar.
- LO anser att Energikommisionens slutbetänkande inte ger ett tillfredsställande svar på hur leveranssäkerheten av el ska garanteras med de förslag den presenterar.
- LO anser att ett väl fungerande energisystem är ett allmänintresse och att staten därför har det yttersta ansvaret för att med politiska medel garantera att de energipolitiska målen uppfylls.
- LO anser att de verkliga kostnaderna för de olika energislagen borde belysts bättre. Ett ökat inslag av förnybar energi medför kostnader för lagring och hur detta kan påverka konsumentpriset på el framgår inte i utredningen.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

- LO anser att förutsättningarna för att i framtiden använda fjärde generationens kärnkraft borde belysas bättre. Inte minst mot bakgrund av att den kan minska risken för bristande leveranssäkerhet samt bidra till att hantera det radioaktiva avfallet från nuvarande reaktorer.

Synpunkter på Energikommisionens slutbetänkande

Energikommisionens förslag har som mål att skapa ett robust elsystem med hög leveranssäkerhet, en låg miljöpåverkan och el till konkurrenskraftiga priser. LO delar uppfattningen att detta bör vara energipolitikens mål.

Samtidigt genomsyras utredningen av en osäkerhet om huruvida dessa mål kan uppfyllas, särskilt vad gäller leveranssäkerheten. Den främsta anledningen är ovissheten inför framtiden. Kommissionens förhoppningar om att nå målen knyts till utvecklingen av ett flertal faktorer, däribland smarta elnät, en fortsatt utbyggnad av elnäten till utlandet och en effektivare elanvändning bland annat genom flexibel elefterfrågan. Likväl är intrycket från betänkandet att leveranssäkerheten inte kan garanteras, vilket är otillfredsställande. Särskilt som kommissionens fokus är elförsörjningen, dvs. den del av Sveriges energiförsörjning som sedan länge legat i linje med de mål som energikommisionen vill uppnå. De elavbrott som har ägt rum i Sverige de senaste 20 åren har alla berott på nätfel och inte på bristande produktionskapacitet.

Även om energimarknaden huvudsakligen fungerar enligt marknadens mekanismer och en omfattande andel av aktörerna är privata, utgör energiförsörjningen ett allmänintresse, varför LO anser att det ytterst är ett politiskt ansvar att garantera de energipolitiska målen.

Elsystemets främsta utmaningar består i att hantera en utfasning av kärnkraften, en framtida fossilfrihet och en ökad befolkningens mängd. Förändringar som medför en ökad efterfrågan på el samtidigt som dagens näst största kraftslag, kärnkraften som idag bidrar med 1/3 av Sveriges elproduktion, ska avvecklas.

LO delar uppfattningen att framtidens energi till 100 % bör bestå av förnybar energi men menar att ett sådant energisystem förutsätter stabila elleveranser till konkurrenskraftiga priser. LOs uppfattning är därför att en utbyggnad inte kan uteslutas om kärnkraftsproducerad el är en förutsättning för stabila elleveranser efter år 2040.

Energikommisionens mål innebär att Sveriges elproduktion 2040 enbart ska komma från förnybar energi 2040. Målet ska varken uppnås genom

förbud av kärnkraft eller till följd av politiska beslut. Energikommissionen räknar således med att dagens reaktorer då har nått sin slutliga livslängd och att det inte längre är lönsamt att investera i ny kärnkraft.

De beräkningar som presenteras i utredningen visar på lägre produktionskostnader för nästan samtliga förnybara kraftslag jämfört med fjärde generationens kärnkraft. Billigast bedöms solkraft bli med en produktionskostnad runt 35 öre kWh, varpå följer såväl land- som havsbaserad vindkraft med produktionskostnader mellan 30-50 öre kWh. Biokraftens 55-73 öre kWh närmar sig produktionskostnaden från fjärde generationens kärnkraft som beräknas till mellan 70 och 85 öre kWh.

Huruvida detta återspeglar prisrelationerna för konsument är dock inte helt klarlagt i utredningen. El måste antingen konsumeras i samband med att det produceras eller lagras. Solenergin produceras exempelvis mest då el-användning är som lägst och tvärtom medan vindkraftens produktionsprofil under större delen av året följer elanvändningen. För att dra nytta av solenergin förefaller det därför nödvändigt att använda sig av lagring, företrädesvis genom batterier. Kostnaden för dessa kommer att läggas på priset som inom en nära framtid bedöms ha sjunkit till 100 US-dollar (857 Skr) per kWh. Hur faktorer som detta påverkar priset på solel besvaras inte av utredningen men är en viktig faktor för att förstå olika energikällors konkurrenskraft.

Detta leder också till frågan hur energikommissionen ser på förhållandet mellan konkurrenskraftigt pris och stabila elleveranser. Bortsett från omkostnaderna för energilagring är som sagt kostnaderna för att producera el med hjälp av de förnybara energislagen förhållandevis låga, men om de inte kan garantera leveranssäkerheten är frågan vad priset är för denna brist. LOs bestämda uppfattning är att införandet av ett 100-procentigt förnybart elsystem, om än till låga produktionskostnader, inte bör ske utan att leveranssäkerheten upprätthålls. Leveranssäkerheten måste garanteras.

Inte minst mot bakgrund av detta saknar LO en mer grundläggande analys av kärnkraftens framtida förutsättningar.

Till kärnkraftens nackdelar hör olycksriskerna och dess följdverkningar om en olycka skulle äga rum samt hanteringen av det radioaktiva avfallet. Avfallsproblemet måste Sverige redan idag hantera oavsett vad som händer efter år 2040. Det radioaktiva avfallet från nuvarande reaktorer måste förvaras på ett säkert sätt i 100 000 år, vilket också är förbundet med kostnader. Med fjärde generationens kärnkraft ges möjlighet att återanvända kärnavfall för att producera ny el, samtidigt som lagringstiden för dess kärnavfall förkortas till mindre än 500 år. Fjärde generationens kärnkraft är

dessutom mer säker än dagens reaktorer och utesluter större olyckor genom passiva säkerhetssystem.

Betänkandet från Energikommisionen rymmer flera förslag som syftar till att öka andelen förnybar energi och effektivisera energianvändningen, vilket LO är positiv till, men slutligen måste det konstateras att Energi-kommisionens betänkande inte ger ett tillfredsställande svar på frågan hur leveranssäkerheten ska garanteras.

Med hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Johan Hall